

Primeri dobre prakse, aktivnosti na področju Alzheimerjeve demence: Demenci prijazne točke

Štefanija Zlobec

Spominčica, Luize Pesjakove 2, 1000 Ljubljana

Demenci prijazna točka (DPT) je točka, ki je namenjena osebam z demenco, njihovim svojcem in vsem zaposlenim (policisti, trgovci, bančni in poštni uslužbenci, farmacevti, gasilci ...), kot drugim v lokalni skupnosti, saj je pomembno, da vsi prepoznajo osebe z demenco, vedo kako se z njimi sporazumevati in kako jim lahko pomagajo. Na DPT se lahko obrnejo po informacije, predvsem pa se seznanijo z načini in postopki usmerjanja oseb z demenco, ki se izgubijo in ne najdejo poti domov. Z ozaveščanjem v lokalni skupnosti veliko pripomoremo k podpori in vključevanju oseb z demenco in njihovih družin v skupnost, vendar pa je potrebna sistemska ureditev s strani države, predvsem sprejeti zakon o dolgotrajni oskrbi, ki bo to lahko reševal. Večina članic Evropske unije (EU) ta zakon že dolgo ima in kaže se kot zelo dobra podpora.

Prvo DPT smo odprli julija 2017 na Uradu varuha človekovih pravic. S tem smo pričeli z nacionalno kampanjo ozaveščanja in podpore, da bi prišli čim bližje vsem ljudem v lokalnem okolju. DPT smo predstavili tudi na tujih konferencah – Alzheimer Europe in Alzheimer Hrvaška – katerim se je zdel ta način zelo učinkovit. Sedaj je po vsej Sloveniji že več kot 220 DPT na različnih institucijah.

Z odpiranjem DPT prispevamo k oblikovanju demenci prijaznega okolja v ustanovah v lokalnem okolju (centri za socialno delo, knjižnice, medgeneracijski centri, zdravstveni domovi, ljudske univerze, domovi za starejše občane ipd.) in k večji vključenosti oseb z demenco ter njihovih svojcev v skupnost. Z odpiranjem DPT zagotavljamo večjo varnost, mobilnost in dostopnost do storitev, ki jih osebe z demenco v zgodnji fazi bolezni še lahko uporabljajo same (nakupovanje v trgovini, opravila na bankah, poštah, obisk pri frizerju ...). S tem osebe z demenco dlje časa ohranjajo svojo samostojnost in ostajajo v domačem okolju ter na ta način ostanejo tudi dejavni člani skupnosti.

V spomladanskem času, ko nas je doletelo neprijetno obdobje epidemije COVID-19, smo v Spominčici prejeli še številčnejše klice zaradi različnih stisk. Zato smo svetovalni telefon še okrepili z dodatnimi strokovnjaki s področja demence in nudili telefonsko in spletno svetovanje vse dni v tednu od 09.00 do 18.00 ure. Na ta način smo okrepili podporo osebam z demenco in njihovim svojcem, ki so jo v času epidemije COVID-19 še dodatno potrebovali. Izdelali smo tudi 12 različnih letakov, na katerih so navodila in napotki za ravnanje z osebami z demenco v obdobju COVID-19:

- kako ravnati z osebo z demenco doma,
- kako ravnati z osebo z demenco v domu starejših občanov,
- kako poskrbeti za osebo z demenco, ki živi sama doma,
- kako se pogovarjati z osebo z demenco v času COVID-19 in druge.

Vse letake in različne informacije smo tudi združili v knjižico – Vodnik v času COVID-19. Vsakodnevno smo na spletu in drugih družabnih omrežjih delili napotke in opisovali aktivnosti, kako ohranjati dnevno rutino v domačem okolju oseb z demenco, saj je to zanje zelo pomembno. Informacije so prejele tudi vse DPT, ki so jih delile svojim uporabnikom, tako, da so res dosegle velik del prebivalstva. DPT pa so se v teh mesecih še okrepile z informacijami za podporo osebam z demenco in njihovim svojcem, zato, da bi bila njihova stiska čim manjša v drugem valu epidemije COVID-19.

Na okrogli mizi spletne konference NIJZ 28. 9. 2020, ki so se je udeležili štirje evropski poslanci – dr. Milan Brglez, Ljudmila Novak, mag. Romana Tomc, Irena Jovova – je potekal zanimiv pogovor o tem, kako problem dolgotrajne oskrbe v domačem okolju rešujejo druge evropske države in kako se bodo oni lotili reševanja te problematike v Sloveniji.